

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

Yürürlükte bulunan kanunların gereği olarak
birleyen kararına rağmen verilen görevsiz
lik kararının yasa ve yönetime aykırılığı
nedeniyle kaldırılması gerektiği hk.

ESAS NO : 1981/673
KARAR NO : 1982/452

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanık : Baki Temel Saçlı

O L A Y : Genel Merkezi İstanbul'da bulunan ilerici Gençlik Derneği (İGD) genel sekreteri olan sanığın, Türkiye Komünist partisinin kurucusu Mustafa Suphi ve 14 arkadaşının Trabzon açıklarında öldürülmesinin 57.yıl dönümü dolayısıyla 30-1-1978 günü yaptığı basın toplantısında komünizm propogandası yapıp dernekler kanununa aykırı davrandığı iddiası ile İstanbul C.Savcılığınca eylemine uyan TCK.nun 142/1.ve 1630 sayılı kanunun 35/1-b.maddesi yoluyla 65/2.ve TCK.nun 74.ve 173/son.maddelerine göre cezalandırılması islemiyle kamu davası açılmıştır.

İstanbul 6.Ağır Ceza Mahkemesi : 5-12-1979 gününde, 1978/89-1979/512 sayılı atılı suçun, Sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi: 5-9-1980 gününde, 1980/425 sayılı ile; suçun Sıkıyönetim ilânından önce işlendiği, Sıkıyönetim ilânını gerektirir sebeplerden bulunmadığı, davada Adli Yargının görevli olduğu kanısıyla, 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesine göre mahkememize başvuruda bulunmuştur.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nce; 22-12-1980 gününde, 1980/539-595 sayılı ile; atılı suçun, Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu, 1402 sayılı yasa'nın 2301 sayılı yasa ile değişik 13/a.maddesindeki süre dışında işlenmekle beraber aynı yasa'nın 13/b.maddesindeki bağlantı koşulunu içerdiği gerekçesiyle davada Askeri Yargı yeri görevli olduğundan başvurunun reddine karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi; bu kez 23-3-1981 gününde, 1980/425-1981/228 sayılı ile; atılı suçun, Sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği, bağlantı koşulunu içermediği, 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesine göre yapılan başvuru üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen kararın istisari nitelikte olup, bağlayıcı bulunmadığı, evvelce görevsizlik kararı vermediği, davaya Adli Yargı yerinde bakılması gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y.İsmet Ayer, Yaşar Çiftçioğlu, Hasan Çelikkale ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 28-6-1982 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askeri Yargıtay Başsavcılığının karar verilmesine yer olmadığı yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in yasa ve yönetime aykırı son görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Adli Yargı yerinin görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine ulaşan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı yasa'nın 19.maddesine göre mahkememiz'e başvurmuş,mahkememiz Ceza Bölümü'nce de davada Askeri Yargı yerinin görevli olduğu saptanarak,Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin başvurusu reddedilip,görev konusu kesin olarak çözümlenmiştir.

Bir Yargı mercinin; Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurduktan ve hele bu başvuru incelenip, sonuçta o Yargı yerinin görevli olduğu saptanarak başvurunun reddine karar verildikten sonra yüksek mahkemenin bu konudaki kararına uyması yasa buyruğudur.

Anayasa'nın 142. ve 2247 sayılı yasa'nın 1.maddesinde; Adli,İdari ve Askeri Yargı mercileri arasında görev ve hüküm uyumsuzluklarını kesin olarak çözmeye yetkili bir yüksek mahkeme biçiminde yer alan hüküm, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının nitelik ve bağlayıcılığını simgelemektedir.28.maddede yer alan " ilgili Yargı mercileri ile bütün makam kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla görevlidirler" biçimindeki hükümde kararların bağlayıcılığını açıkça ortaya koymaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra, görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa, görev sorunu kamu düzenine ilişkin olup,Yargılamayı her evresinde nazara alınacağından, bu değişikliklerin yargı organlarınca gözönü edilmesi olağandır.

Ancak inceleme konusu olayda böyle bir durumun varlığından söz etmeye olanak yoktur.Zira Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, görevli Yargı yerini belirleyen kararda Sıkıyönetim Mahkemelerinin görevlerini belirleyen 1402 sayılı yasa'nın 13.maddesinde 2301 sayılı yasa ile yapılan değişiklikler nazara alınmıştır.Şu hale göre kesin ve bağlayıcı nitelikteki bu kararın yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde verilen Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinin son görevsizlik kararı açıkça yasa ve yönetime aykırı düşmektedir.

Bu nedenle,İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinin 23-3 1981 günlü,1980/425-1981/228 sayılı görevsizlik kararının yasa ve yönetime aykırılığı nedeniyle kaldırılmasına karar verilmelidir.

...../.....

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinin 23-3-1981 günlü, 1980/425-1981/728 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 28-6-1982 gününde kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.

Başkan
Kenan Terzioğlu

K. Terzioğlu

Üye
İsmail Oğuz

I. Oğuz

Üye
Nevzat Doğan

N. Doğan

Üye
Y. İsmet Ayer

Üye
Yaşar Çiftçiöglü

Y. Çiftçiöglü

Üye
Hasan Çelikkale

H. Çelikkale

Üye
Nail Yücel

28.6

S.Y.